

معاون اول رئیس‌جمهور در اجلاس نخست‌وزیران کشورهای عضو سازمان شانگهای:

تجاوز به ایران

حمله به بنیان‌های نظم بین‌الملل بود

گزارش

گروه سیاسی

معاون اول رئیس‌جمهور کشورمان در نشست نخست‌وزیران کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی شانگهای ابعاد تهدیدات بی‌سابقه، یکجانبه‌گرایی و برتری‌طلبی برخی کشورها برای نظام بین‌الملل را بیان کرد و ضمن تشریح ابعاد جنایت‌های ضدبشری و حمله به غیرنظامیان و زیرساخت‌های کشورمان توسط آمریکا و رژیم صهیونیستی، گفت: «آنچه که در چهل روز تجاوز نظامی ظالمانه علیه ایران رخ داد، صرفاً حمله به جمهوری اسلامی ایران نبود؛ بلکه حمله‌ای مستقیم به بنیان‌های نظم حقوقی بین‌المللی و اصل برابری حاکمیت دولت‌ها بود.»

محمدرضا عارف در سفر دو روزه به شهر دوشنبه پایتخت تاجیکستان رفت و در حاشیه این اجلاس دیدارهای دوجانبه‌ای با هیأت‌های کشورهای عضو و گفت‌وگوهایی پیرامون موضوعات منطقه‌ای و زمینه‌های توسعه همکاری‌های اقتصادی و بین‌المللی داشت وی روز گذشته در سخنرانی خود در نشست نخست‌وزیران کشورهای عضو سازمان همکاری‌های شانگهای، این نشست را فرصتی برای مرور دستاوردهای اقتصادی و سازمائی و مجالی برای گفت‌وگو درباره بهبود و ارتقای فعالیت‌های سازمان در شرایط پرتحول کنونی جهان بر شمرد و تصریح کرد: «نظام بین‌الملل در دوره‌ای پرتلاطم با تهدیدات بی‌سابقه ناشی از یکجانبه‌گرایی و برتری‌طلبی معدودی از کشورها مواجه است. منطقه ما و جهان در دو سال اخیر شاهد چالش‌های بزرگی از جمله نقض‌های بی‌سابقه، آشکار و گستاخانه

بنیادی‌ترین ارزش‌های انسانی و نیز اصول حقوق بین‌الملل و منشور ملل متحد توسط ایالات متحده آمریکا و رژیم صهیونیستی بوده است که صلح و امنیت و دستاوردهای جامعه جهانی در دهه‌های اخیر را در معرض تهدید جدی و نابودی قرار داده است.»

معاون اول رئیس‌جمهور سپس با اشاره به تجاوز نظامی ایالات متحده آمریکا و رژیم صهیونیستی در فوریه سال جاری میلادی به ایران بیان داشت: «این تجاوز نقض صریح منشور ملل متحد، اصل منع توسل به زور و حاکمیت ملی یک کشور مستقل بود. در حالی که جمهوری اسلامی ایران مسیر گفت‌وگو و دیپلماسی را برگزیده بود و مذاکرات برای حل و فصل اختلافات در جریان بود، پاسخ نه از مسیر دیپلماسی بلکه با حمله نظامی غیرقانونی و ناعادانه داده شد.»

عارف با یادآوری شهادت رهبر معظم انقلاب اسلامی به همراه اعضای خانواده‌شان، شهادت ۱۶۸ نفر از دانش‌آموزان بی‌گناه و کارکنان مدرسه شجره طیبه میناب و هدف قرار دادن ورزشگاهی در شهر لامرد با بمب‌های ممنوعه ساخت آمریکا در نخستین روز تجاوز به ایران، تأکید کرد: «آنچه که در ۴۰روز تجاوز نظامی ظالمانه علیه ایران رخ داد صرفاً حمله به جمهوری اسلامی ایران نبود؛ بلکه حمله‌ای مستقیم به بنیان‌های نظم حقوقی بین‌المللی و اصل برابری حاکمیت دولت‌ها بود. حمله به زیرساخت‌های غیرنظامی، مراکز آموزشی دانشگاهی و درمانی، تأسیسات اقتصادی و همچنین تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز تحت نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، بدعت بسیار خطرناکی را پایه‌گذاری می‌کند که اگر بدون محکومیت جامعه بین‌المللی باقی بماند، امنیت هیچ کشوری از پیامدهای آن مصون نخواهد بود. جمهوری اسلامی ایران مطابق ماده۱۵۱ منشور ملل متحد از حق ذاتی

خود برای دفاع مشروع استفاده کرد و در عین حال بار دیگر نشان داد که خواهان جنگ و بی‌ثباتی نیست و همواره صلح را بر رویارویی ترجیح می‌دهد.»

سازمان شانگهای، وزنه‌ای مهم در معادلات بین‌المللی

عارف در بخش دیگری از این سخنان با قدردانی از مواضع کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در قبال این تجاوزات نظامی ظالمانه، آثار اخلاص در امنیت اقتصادی و اختلال در تجارت، انرژی، حمل‌ونقل، نظام پرداخت و زنجیره‌های تأمین در یک کشور را قابل تسری به سراسر منطقه و حتی اقتصاد جهانی دانست، اما مذاکرات برای حل و فصل اختلافات در یک واقعیت مهم و غیرقابل انکار در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی تبدیل شده است. در حال حاضر این پرسش پیش روی ماست که چگونه می‌توان فرصت‌های عظیم سازمان همکاری شانگهای را از ظرفیت همکاری به نتیجه همکاری تبدیل کرد. این سازمان با تکیه بر ظرفیت‌های عظیم کشورهای عضو و با حضور کشورهای شریک و ناظران می‌تواند به یکی از مؤثرترین کانون‌های همکاری اقتصادی، امنیتی و توسعه پایدار در جهان تبدیل شود.»

معاون اول رئیس‌جمهور با تصریح بر اینکه «جمهوری اسلامی ایران آمادگی دارد به منظور تحقق اهداف توسعه‌ای سازمان همکاری شانگهای نقشی فعال ایفا کند و در پیشبرد اهداف و ابتکارات در حوزه‌های مختلف اقتصادی مالی و زیرساختی مشارکت و مساعدت کند»، گفت: «جمهوری اسلامی ایران از افزایش استفاده از پول‌های ملی در تجارت میان اعضا، اتصال زیرساخت‌های بانکی، توسعه پیام‌رسان‌های مالی ملی و ایجاد سازوکارهای نوین تسویه حمایت می‌کند.»

عارف:
جمهوری اسلامی ایران مطابق ماده۱۵۱ منشور ملل متحد از حق ذاتی خود برای دفاع مشروع استفاده کرد و در عین حال بار دیگر نشان داد که خواهان جنگ و بی‌ثباتی نیست و همواره صلح را بر رویارویی ترجیح می‌دهد

وی با تأکید بر عملیاتی شدن نتایج مذاکرات انجام شده پیرامون ایجاد بانک توسعه عارف در بخش دیگری از این سخنان با اشاره به مواضع کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در قبال این تجاوزات نظامی ظالمانه، آثار اخلاص در امنیت اقتصادی و اختلال در تجارت، انرژی، حمل‌ونقل، نظام پرداخت و زنجیره‌های تأمین در یک کشور را قابل تسری به سراسر منطقه و حتی اقتصاد جهانی دانست، اما مذاکرات برای حل و فصل اختلافات در یک واقعیت مهم و غیرقابل انکار در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی تبدیل شده است. در حال حاضر این پرسش پیش روی ماست که چگونه می‌توان فرصت‌های عظیم سازمان همکاری بین‌بخش‌های خصوصی کشورهای عضو از فعالیت‌های شورای تجاری و کنسرسیوم بین بانکی سازمان همکاری شاگهای حمایت می‌کند و آمادگی دارد در چهارچوب این دو نهاد، تجربیات و ظرفیت‌های خود را در اختیار همکاری‌های مشترک قرار دهد. کنسرسیوم بین بانکی سازمان نیز می‌تواند با تقویت همکاری میان بانک‌های کشورهای عضو و شرکا پیرامون توسعه سازوکارهای پرداخت مستقل و استفاده بیشتر از پول‌های ملی، نقش مؤثری در کاهش ریسک‌های مالی و تقویت تاب‌آوری اقتصادی ایفا کند.»

سازمان شانگهای نیازمند همکاری‌های فراگیر

معاون اول رئیس‌جمهور در ادامه با تصریح اینکه «سازمان همکاری شانگهای در مقطع مهمی از تاریخ خود قرار دارد» و «امروز بیش

از هر زمان دیگر نیازمند نگاهی نو، ساختاری جایک و همکاری‌های فراگیر و استفاده از ظرفیت‌های بی‌نظیر خود در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی، فناوریانه و انسانی برای تحقق اهداف سازمان در زمینه رشد اقتصادی، تحقق توسعه پایدار و امنیت مشترک منطقه‌ای» است، گفت: «جمهوری اسلامی ایران آماده است تا در چهارچوب برنامه‌های مصوب در کنار اعضا و شرکای سازمان برای تحقق اهداف سازمان در زمینه رشد اقتصادی، تبادلات فرهنگی و نوآوری فناوریانه همکاری فعال داشته باشد.» وی در این باره افزود: «اطمینان داریم که با تکیه بر ظرفیت‌های عظیم کشورهای عضو و شرکای گفت‌وگو و با احترام متقابل چندجانبه‌گرایی و همکاری، برابر می‌توان سازمان همکاری شانگهای را به یکی از مؤثرترین کانون‌های همکاری اقتصادی و توسعه پایدار در جهان تبدیل کرد.»

عارف: تاجیکستان برای ما کشور خارجی نیست؛ برادر ماست

معاون اول رئیس‌جمهور کشورمان در آخرین برنامه سفر به تاجیکستان، با تلویزیون ملی این کشور گفت‌وگو کرد. عارف در این گفت‌وگو با اشاره به روابط بسیار خوب سیاسی بین دو کشور گفت: «رفت‌وآمدها بین مقامات ایران و تاجیکستان بعد از

حمله آمریکا و اسرائیل به ایران، گرچه قطع و حذف نشد، اما مقداری کم شده است. ما مطمئنیم که این مهم شتاب خواهد گرفت.» وی با بیان اینکه «تهران دوشنبه می‌تواند مکمل هم باشند و ایران آمادگی دارد در حوزه‌های مختلفی مثل فنی و مهندسی، فناوری‌های پیشرفته، آموزش عالی، سلامت و درمان با برادران و خواهران تاجیکستانی کمک و همکاری کند»، تأکید کرد: «ما این راهبرد را داریم که سرمایه‌گذاری و برنامه‌های مشترک با تاجیکستان داشته باشیم تا بخش خصوصی دو طرف فعال شوند. وظیفه دولت‌ها این است که موانع را برطرف کنند.» عارف در بخش دیگری از این گفت‌وگوی تلویزیونی با بیان اینکه نگاه ما به تاجیکستان، نگاه به کشور خارجی نیست و مثل نگاه برادر به برادر است، ادامه داد: «پیش‌بینی ما این بود که با لغو روادید بین دو کشور، امکان سفر و بازدید بیشتر از گذشته شهروندان هر دو کشور از آثار فرهنگی و مشترک‌شان فراهم می‌شود.» وی افزود: «شهروندان تاجیکستانی باید به ایران بیایند و تخت جمشید و مقبره کوروش را ببینند. تاجیکستانی‌ها اگر به شیراز بیایند، احساس نمی‌کنند در کشور خارجی هستند؛ همچنان که ما در دوشنبه احساس نمی‌کنیم به کشور خارجی سفر کردیم.»

فعالان سیاسی در یادداشت‌هایی برای «ایران» درباره الزامات صیانت از سرمایه اجتماعی نوشتند

تقویت اعتماد عمومی با پذیرش تفاوت‌ها

گزارش

الهام یوسفی

گروه سیاسی

انسجام ملی در شرایط دشوار و در مواجهه با تهدیدهای بیرونی یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های راهبردی کشور برای حفظ منافع ملی و عبور از بحران‌هاست؛ سرمایه‌ای که اگرچه در بزنگاه‌های بحران‌ها حضور و همراهی مردم جلوه‌ای برجسته پیدای می‌کند، تداوم و پایداری آن به عواملی فراتر از همدلی‌های مقطعی وابسته است. صیانت از این سرمایه اجتماعی بیش از آنکه با دعوت به وحدت

و تأکید بر ضرورت همبستگی محقق شود، نیازمند اقدام عملی همه کنشگران رسمی و غیررسمی با هدف تقویت بیش از پیش پیوند میان مردم و مسئولان است. به گونه‌ای که اخیراً هم مسعود پزشکیان رئیس‌جمهوری گفته است صیانت از این سرمایه اجتماعی، مسئولیتی مشترک برای همه ارکان حاکمیت است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها در حفظ و صیانت از انسجام ملی اعتماد عمومی است. مردم با وجود همه تنگناهای معیشتی و مشکلات اقتصادی و حتی گلابه‌ها از برخی سیاست‌ها و عملکردها بارها نشان داده‌اند که حفظ ایران و دفاع از منافع ملی را در اولویت قرار می‌دهند. با این حال استمرار این همراهی مسئولان آن است که مطالبات آنان شنیده شود و مسئولان نیز در قبال تصمیم‌ها و عملکرد خود پاسخگو باشند. مؤلفه دیگر را می‌توان پذیرش

عمومی تعیین‌کننده است. سرمایه اجتماعی را نمی‌توان تنها با دعوت مردم به بردباری و همراهی حفظ کرد؛ اعتماد عمومی از تجربه روزمره شهروندان شکل می‌گیرد. در کنار این ضرورت‌های سیاسی و اجتماعی، فرهنگ و حافظه تاریخی مشترک نیز در تقویت همبستگی ملی نقش دارند. هویت ایرانی در بستر همزیستی اقوام، فرهنگ‌ها و سنت‌های گوناگون شکل گرفته است. نوروز، مهرگان و شب یلدا، همچون بزرگداشت مفاخر ادبی و تاریخی ایران، از فردوسی و حافظ تا ستارخان و رئیس‌علی دلواری، فرصت‌هایی برای تقویت احساس تعلق به سرنوشتی مشترک‌اند. این میراث به گروهِ با گرایش سیاسی خاصی تعلق ندارد، بلکه سرمایه فرهنگی همه ایرانیان است. از این رو، پاسداشت فراگیر آیین‌ها و مفاخر ملی را نباید اقدامی تشریفاتی دانست؛ این کار بخشی از تلاش برای حفظ پیوندهای اجتماعی و تقویت همبستگی ملی است.

عدالت اجتماعی و اقتصادی نیز مکمل این پیوندهاست. کاهش شکاف‌های منطقه‌ای و اجتماعی، فراهم کردن فرصت‌های برابر و گسترش مشارکت جوانان، زنان و گروه‌های مختلف جامعه، احساس تعلق به آینده مشترک را تقویت می‌کند. شهروندان باید در عمل احساس کنند که در ساختن آینده ایران، صاحب حق، صدا و سهم هستند.

همبستگی در روزهای بحران، هرچند ارزشمند است، به‌تنهایی برای ساختن آینده‌ای باثبات ثبات نمی‌کند؛ آزمون اصلی آن است که این احساس تعلق در روزهای عادی نیز در مناسبات مردم و نهادهای مختلف بازتاب یابد. ایران برای عبور از دشواری‌های پیش‌رو به توافقی فراگیر بر سر منافع ملی و قواعد مشترک زندگی سیاسی نیاز دارد؛ توافقی که در آن هیچ ایرانی به سبب تفاوت دیدگاه یا گرایش سیاسی، خود را بیرون از دایره تعلق ملی احساس نکند. همبستگی پایدار بر دو پایه استوار است: میراث مشترکی که ما را به یکدیگر پیوند می‌دهد و حقوق و فرصت‌های برابری که آینده مشترک‌مان را می‌سازد.

همبستگی ملی در سایه پذیرش تفاوت‌ها

محمد جواد حق‌شای

عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی

برخوردار از تاریخ، فرهنگ و سرنوشتی به‌هم‌پیوسته است؛ دولت‌ها ساختار اداره امور عمومی و مسئول اداره کشور در دوره‌های معین‌اند. این مفاهیم به یکدیگر پیوند دارند، اما یکسان نیستند. می‌توان دلپسته ایران بود، از استقلال و تمامیت سرزمینی آن دفاع کرد و همزمان منتقد سیاست‌ها و عملکرد نهادهای دولت یا دیگر بازیگران حوزه رسمی بود. چنین انتقادی نه لزوماً نشانه فاصله‌گرفتن از منافع ملی، بلکه می‌تواند برخاسته از احساس مسئولیت نسبت به سرنوشت کشور باشد. همبستگی ملی به معنای یکسان‌اندیشی نیست. جامعه ایران از گرایش‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و نسلی گوناگون تشکیل شده و شهروندان می‌توانند درباره سیاست خارجی، اقتصاد و شیوه اداره کشور اختلاف‌نظر داشته باشند، اما در دفاع از ایران و آینده آن احساس مسئولیت مشترک کنند. آنچه جامعه متکثر را به یکدیگر پیوند می‌دهد، نه حذف تفاوت‌ها، بلکه احترام به حقوق شهروندان، پذیرش قواعد مشترک زندگی جمعی و توافق بر سر منافع بنیادین کشور است. از همین رو، وحدت ملی را نباید با موافقت با همه تصمیم‌های رسمی برابر دانست. به‌رسمیت شناختن حق انتقاد و اعتراض مسالمت‌آمیز، نه تهدیدی برای همبستگی، بلکه از پایه‌های پایداری آن است.

در این میان، مسئولیت نهادهای تأثیرگذار بر زندگی

تفاوت‌ها و تکررها دانست. چرا که پایداری همبستگی در جامعه متکثر با همه تفاوت‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و حتی نسلی مستلزم پذیرش تفاوت‌ها، تحکیم حقوق شهروندی و به‌رسمیت‌شناختن حق انتقاد است. در ادامه شاید سومین مؤلفه را بتوان فراهم کردن زمینه مشارکت برای همه شهروندان دانست که در تحکیم همبستگی ملی اهمیت دارد. بنابراین صیانت از انسجام ملی مسئولیتی مشترک است که از یک سو به درک متقابل و همراهی جامعه و از سوی دیگر به عملکرد مسئولان، پاسخگویی و احترام عملی کنشگران رسمی وابسته است. محمد جواد حق‌شناس، منصور حقیقت‌پور و علیرضا خجسته‌پور در یادداشت‌هایی برای روزنامه ایران درباره الزامات دیگر حفظ سرمایه اجتماعی نوشته‌اند.

منصور حقیقت‌پور

نماینده ادوار مجلس

انسجام ملی یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های راهبردی کشور و از عوامل تعیین‌کننده در عبور از بحران‌ها و مقابله با تهدیدهای بیرونی است. تجربه نشان داده است که پیونددهنده جامعه در شرایط دشوار، صرفاً منافع یا تهدیدهای مشترک نیست، بلکه احساس تعلق، اعتماد متقابل و اطمینان مردم از شنیده شدن مطالباتشان است. در مقابل، تقویت این انسجام به درک متقابل و توجه جامعه به شرایط کشور نیز نیاز دارد. امروز کشور در وضعیت جنگی قرار دارد و با محدودیت‌هایی مواجه است که امکان پاسخ‌گویی

صیانت از انسجام ملی؛ ضرورتی فراتر از همدلی مقطعی

تقویت رابطه میان مردم و مسئولان وابسته است. مردم در بزنگاه‌های حساس همواره پای کار کشور ایستاده‌اند، اما تداوم این همراهی مستلزم اعتماد عمومی و پاسخ‌گویی به مطالبات جامعه است. خواسته مردم تنها به مسائل اقتصادی، یارانه و کالایرگ محدود نمی‌شود؛ آنان می‌خواهند صدایشان شنیده شود، دغدغه‌هایشان مورد توجه قرار گیرد و در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با زندگی خود، احساس نادیده گرفته‌شدن نداشته باشند. تکریم مردم و توجه به مطالباتشان، از مهم‌ترین مؤلفه‌های حفظ انسجام ملی است. در مقابل، تقویت این انسجام به درک متقابل و توجه جامعه به شرایط کشور نیز نیاز دارد. امروز کشور در وضعیت جنگی قرار دارد و با محدودیت‌هایی مواجه است که امکان پاسخ‌گویی

فوری به همه خواسته‌ها را دشوار می‌کند. با این حال، باید میان محدودیت در تأمین مطالبات و بی‌توجهی به مردم تفاوت گذاشت. شفافیت، صداقت در بیان واقعیت‌ها و استمرار گفت‌وگو با جامعه می‌تواند مانع شکل‌گیری فاصله میان مردم و مسئولان شود. صیانت از انسجام ملی صرفاً با دعوت به وحدت و همدلی محقق نمی‌شود، بلکه به عملکرد مسئولان، اعتمادآفرینی و احترام عملی به مردم نیاز دارد. انسجام امروز کشور، سرمایه‌ای است که مردم با حضور و همراهی خود شکل داده‌اند و حفظ آن مسئولیتی مشترک است؛ مسئولیتی که در شرایط حساس کنونی، بیش از هر زمان دیگری به تدبیر مسئولان، درک متقابل و تقویت پیوند میان جامعه و مسئولان وابسته است.

اما این همراهی نباید جایگزین مسئولیت نهادهای رفع مشکلات شود. اعتماد عمومی همچنین به آسانی فرسوده شود و بازسازی آن به زمان و تلاش بیشتری نیاز دارد. رفتار یا گفتار مسئولانی که آسیب‌زننده به وحدت تلقی شود، می‌تواند ذخیره اعتماد را کاهش دهد؛ همان‌گونه که ناکارآمدی‌های مستمر، پیوندهای اجتماعی را تضعیف می‌کنند. کوتاه سخن آنکه وحدت اجتماعی و انسجام ملی، انتخابی یک‌باره نیست، بلکه وضعیتی پویاست که باید پیوسته با عملکرد نهادهای حاکمیتی تقویت شود. هر گام در مسیر شفافیت، پاسخ‌گویی و رفع مشکلات معیشتی، وحدت را استحکام می‌بخشد و هر فاصله میان وعده و عمل، آن را آسیب‌پذیرتر می‌کند. فراخوان رئیس‌جمهوری برای تثبیت اعتماد عمومی، در نهایت، دعوی به نهادهای مختلف است تا شایستگی انتخاب مسئولان مردم را در عمل اثبات کنند.

عملکرد نهادهای با «پاسخگویی» وحدت می‌سازد

علیرضا خجسته‌پور

قائم مقام دبیرکل حزب جامعه اسلامی مهندسین

رئیس‌جمهوری در سخنان اخیر خود، سرمایه اجتماعی کشور را در انتخاب مسئولان» مردمی دانست که با وجود گلابه‌ها، منافع ملی و وحدت را بر اختلافات ترجیح داده‌اند. این سخن، در کنار قدردانی از جامعه، مسئولیت نهادهای مسئول را نیز یادآوری می‌کند؛ زیرا وحدت اجتماعی زمانی پایدار می‌ماند که نهادهای شایستگی این انتخاب را در عمل اثبات کنند. نسبت میان عملکرد نهادهای مسئول، اعتماد عمومی، وحدت اجتماعی و انسجام ملی را باید در زنجیره‌ای به‌هم‌پیوسته دید که کسب در هر حلقه، کل آن را تضعیف می‌کند. عملکرد نهادهای نه با بیانی، بلکه با قابلیت اتکا، پاسخ‌گویی و بهبود